

Messadi davart alzament contribuziun da menaschi e concessiun garanzia da deficit biblioteca da scola e communal Ilanz/Glion

Preziada dunna presidenta dil parlament
Stimadas parlamentarias, stimai parlamentararis

La suprastanza dall'uniun dalla biblioteca da scola e communal Ilanz/Glion enquera gia dapi entgins onns localitads adattadas per saver corrispunder allas pretensiuns actualas d'ina biblioteca. Ussa semuossa ina pussevliadad ideala el marcau vegl per augmentar la purschida e l'attractivitat per las utilisadras ed ils utilisaders dalla biblioteca. Il medem mument sa era la scola profitar dallas localitads che stattan da niev a disposiziun per saver realisar las actualas metodos d'instrucziun cun ina zona d'emprender el tract C dalla casa da scola a Glion. Per saver realisar quella bardigliada ed igl augment dalla purschida basegna ei in'alzament dalla contribuziun da menaschi ed ina garanzia da deficit allas investiziuns unicas. Per quei intent suttametta la suprastanza communal al parlament communal ina fatschenta corrispundenta.

Incumbensa dalla biblioteca

La biblioteca communal ei in'instituziun da basa dalla vischnaunca. Sia purschida sedrezza a tuttas gruppas dalla populaziun e da vegliadetgna e segirescha il provediment da basa cun medias ed informaziuns. Cheutier sustegn ella medemamein l'instrucziun e la scolaziun, la formaziun dil temps liber e meina atras occurrenzas. Supplementarment cuvier la biblioteca da scola il basegn d'informaziun per l'instrucziun dil fatg, cuntegn las ovras da consultaziun necessarias e porscha la lectura per affons e giuvenils. La responsabladad per quei ei reglada egl art. 5 dalla lescha davart la promoziun dalla cultura dil cantun Grischun sco era egl art. 36 dalla lescha per las scolas popularas dil cantun Grischun. La biblioteca lavura tenor las lingias directivas per bibliotecas da scola e las lingias directivas per bibliotecas publicas da BiblioSuisse, l'uniun svizra da bibliotecas. La biblioteca da scola e communal Ilanz/Glion dad oz vegn menada d'ina uniun da dretg privat ch'ei vegnida fundada igl onn 1968 sco biblioteca per giuvenils Glion ed ha bardigliu pliras gadas muort munconza da spazi.

Situaziun da partenza

La biblioteca da scola e communal dad oz sesanfla el plaunterren dil tract C dalla scola. Dapi la fusiun da vischnaunca ei la biblioteca responsabla per la populaziun dall'entira vischnaunca, sco era per tut ils loghens da scola populara. La biblioteca porscha ils suandonts survetschs:

- Medias per tudestg, romontsch ed engles per tuttas gruppas da vegliadetgna, total 5'700 medias;
- Medias digitalas: La clientella sa sesurvir dalla biblioteca digitala Svizra orientala („Dibios“) ed aschia empristar da tut temps cudischs electronics e cargar sin lur apparats persunals. Cudischs e giugs auditivs vegnan cunzun nezegiai stediamein dils affons. Dapi in onn san ins era empristar Tonies (figuras da giugs auditivs cun in special apparat da reproducziun). Quei mied ei adattaus bein per affons prescolars e vegn bugen nezegiaus.
- In plaz da lavur cun WLAN, che stat mo a disposiziun a moda limitada muort il spazi ch'ei segiraus cun in plaid-clav.

- Cantun da seser per affons; in cantun da seser per leger ni plazs da lavur adattai per carschi mauncan.
- Occurrenzas sco l'ura da murmeli, café da cudischs e notg da raquintar.

Ad onn vegnan 3'500 visetas registradas.

Gia dapi in temps vegnan las relaziuns stretgas da plaz criticadas, las talas restrenschan fermamein las activitads ed impedeschan perfin entginas purschidas d'ina biblioteca moderna. Suenter ina viseta ella biblioteca da scola e communal Ilanz/Glion il zercladur 2020 ha la cumissiun da bibliotecas dil cantun Grischun fatg las suandontas constataziuns en connex cun las localitads:

- La surfatscha da 100 m² ei nunsufficienta per la grondezia dil territori cumpigliau. Las medias san buca vegnir presentadas a moda adattada per las utilisadras ed ils utilisaders (affons e persunas cun ina mobilitad restrenschiada, survesta dallas novas acquisiziuns) resp. digl inventari da medias ei bia memia pigns arisguard il diember da habitontas e habitonts tenor las lingias directivas da Bibliosuisse. Tenor lezzas stuess ina surfatscha pli che dubel aschi gronda star a disposiziun.
- Per la scola ei il liug ideals, per la biblioteca publica generala fuss in liug central ordeifer igl areal da scola megliers.

Medemamein constatescha la cumissiun da bibliotecas che las uras d'avertura ein cun otg uras ad jamna mesiradas scartamein. Muort las stretgas resursas (ca. 40 pertschien d'ina piazza cumpleina) eis ei ultra da quei buca pusseivel alla biblioteca da curclar las finamiras directivas dil plan d'instrucziun 21 en scola. La salarisaziun dallas collaboraturas e dils collaboraturs vegn medemamein taxada fetg bassa.

En tut constatescha la cumissiun che la biblioteca vegn menada a moda professiunala, engaschada e visunara sut las cundiziuns da rama dadas. Tuttina cusseglia ella la midada dil liug en pli grondas localitads ed in augment dallas resursas.

Stadi da duer

En vesta allas experientschas fatgas e sin la basa da quell'analisa han ils responsabels dalla biblioteca elaborau in concept per il svilup dalla biblioteca. El temps dad oz ein bibliotecas dapli che mo in'instituziun dad ir per cudischs e turnar. Ellas ein in liug per scolaziun e recreaziun. Quei „tierz liug“ (tenor il sociolog Ray Oldenburg) porscha in'ulivaziun tier la famiglia e la piazza da lavur ed ein in liug da sentupar per la cuminonza dalla vischinonza.

Da niev duei il spazi buca mo porscher duront in temps d'avertura nunflexibel la pusseivladad per empristar ni returnar medias. Anzi vegn in liug cun temps flexibels per sentupar, plazs da lavur per students ed occurrenzas senza obligaziun da consumar per la scola, il pievel general e turists possibiltaus.

La nova biblioteca Ilanz/Glion duei vegnir drizzada en aschia ch'igl ei pusseivel da menar ella sper la moda tradiziunala cun igl emprist era sco aschinumada «Open Library» (biblioteca buca-survida). Grazia a quella purschida sa la biblioteca da scola e communal Ilanz/Glion sepresentar sco biblioteca exemplarica el cantun Grischun cun quei che sulettamein l'Open Library dil marcau da Cuera porscha quei survetsch.

La biblioteca da scola e communal Ilanz/Glion resta vinavon in'uniun. La collaboraziun cun la vischnaunca, oravontut la scola, duei denton vegnir rinforzada. Igl ei previu da fixar la collaboraziun futura en ina cunvegientscha da prestaziun, tuttina sco il sboz dil concept per la promozion da cultura prevesa. Era la pagina d'internet vegn concepida a moda pli professiunala ed actualisada cuntinuontamein ensemen cun la representaziun da social-media.

Spazi e liug

Sin fundament dallas stretgas relaziuns da plaz enqueran ils responsabels gia dapi pli gitg in remedi. Avon treis onns han ins tratg en consideraziun l'extensiuin dil tract C. Sclariments dallas pusseivladads dil spazi han denton mussau ch'ina sligiazion cuntenteivla permanenta per la biblioteca fuss buca vegnida contonschida. Plinavon muncass spazi che vegn oz nezegiaus bein per l'instrucziun. Suentar ulteriuras evaluaziuns dil liug ei la pusseivladad d'in liug el marcau vegl da Glion sedada ella Via dil Städtli. Il proprietari dall'immobiglia fa amogna da renovar in bein immobigliar vegl che sesanfla en vischinonza dalla ludoteca e la gruppa da giugs per schar a tscheins alla biblioteca per in prezi sut la media locala.

L'animaziun ed igl augment dall'attractivitat dil marcau vegl a Glion ein gia dagitg in giavisch dalla vischnaunca. Era el maletg empalont dil territori communal ei quei fixau aschia. La biblioteca sco ulteriura instituziun sper la ludoteca, la gruppa da giugs, il museum regional, duas ustrias ed ulteriuras purschidas savess prestar ina contribuziun e carmalar ulteriuras visitadras e visitaders el marcau vegl. Era la proximitad dalla scola sur ina via cuorta e segira ei dada.

Consequenzas finanzialas

Oz lavura l'uniun cun extradadas annualas da scars 40'000 francs. Per habitonta resp. habitont munta quei ad extradadas da bien otg francs. BiblioSuisse cusseglia cuosts da menaschi da 35 francs per habitonta resp. habitont. Il futur vesa il preventiv ora sco suonda:

AUFWAND		
1	Entschädigung Bibliothekarinnen	49'000.00 CHF
2	Kurse, Weiterbildung, Jahresversammlung	2'500.00 CHF
3	Miete Räumlichkeiten	39'840.00 CHF
4	Medienbeschaffung	20'000.00 CHF
5	Bibliomedia	260.00 CHF
6	Beitrag Dibiost	1'400.00 CHF
7	Bibliothekverbund (winMedio.net)	3'200.00 CHF
8	Biblio Suisse	175.00 CHF
9	Lesen Graubünden (Katalogdaten)	185.00 CHF
10	Johanna Spyri Stiftung Jahresbeitrag (lesen.gr)	100.00 CHF
11	Solida Versicherung (Unfall)	100.00 CHF
12	Diverses, Verbrauchsmaterial	3'490.00 CHF
13	Generalversammlung	150.00 CHF
14	Veranstaltungen	1'500.00 CHF
15	Geschenke	100.00 CHF
16	Hosting Open Library	2'500.00 CHF
17	Unterhalt Homepage	500.00 CHF
	Total (5000 Einwohner à SFr. 25.-)	125'000.00 CHF
ERTRAG		
18	Gemeinde Ilanz/Glion (5000 Einwohner à SFr.20.-/Jahr)	-100'000.00 CHF
19	Markt Bücherverkauf/div. Veranstaltungen	-400.00 CHF
20	Kantonsbeitrag	-8'000.00 CHF
21	Ausleihgebühren	-12'500.00 CHF
22	Div. Einnahmen	-200.00 CHF
23	Sponsorin/Vermietung der Räumlichkeiten	-3'900.00 CHF
	Total	-125'000.00 CHF

Per garantir ina gestiun professiunala dalla biblioteca, ei ina direcziun stabla (ca. 50 pertschien) indispensabla. Las collaboraturas da grond'experiencescha vegnan vinavon a surprender il temps da survetsch per empristar sin basa da paga all'ura. La qualitat vegn rinforzada supplementarmein cun quei che ulteriuras collaboraturas vegnan ad absolver la scolaziun da biblioteca.

La contribuziun dalla vischnaunca muntava entochen da cheu a 22'000 francs (entochen 2021). Ils cuosts per las localitads incl. cuosts accessorics sco lavurs da pedel ein tochen da cheu vegni finanziaj sur la scolaziun e buc attribui separadamein alla biblioteca. Niev duei la contribuziun dalla vischnaunca muntar a 100'000 francs, per possibilitar il basegns da spazi e persunal.

Plinavon ston ins quintar cun cuosts d'investiziun unics ell'altezia da rodund 200'000 francs:

Concepts e squetsch da broschura per sponsoradi	3'500.00
Cuosts da projectaziun survetsch svizzer per bibliotecas	4'000.00
Endrizzament/mobiliament	120'000.00
Infrastructura d'IT	9'000.00
Concept e realisaziun inscripziun	4'500.00
Illuminaziun	30'000.00
Open Library	6'000.00
Atgnas prestaziuns	15'000.00
Reserva e nunprevesiu	8'000.00
Total	CHF 200'000.00

Quels cuosts per igl endrizzament duein da principi vegnir curclai cun contribuziuns da tiarzs (fundaziuns, sponsurs etc.). La vischnaunca duei denton conceder ina garanzia da deficit da 40'000 francs per il cass che la finanziaziun reussescha tuttina buca cumpleinamein.

Survesta

La suandonta tabella dat ina cuorta survesta davart il stadi dad ei e da duei (Ist-/Soll-Zustand) cun las pretensiuns che la biblioteca actuala stuess ademplier tenor BiblioSuisse:

ei (IST)	duei (SOLL)	remarcas
surfatscha = 100 m ²	surfatscha = 230 m ²	megliera repartiziun (sin duas alzadas)
inventari da medias: 5'700	inventari da medias: ca. 8'000	BiblioSuisse: 7'500 - 10'000 medias
ella casa da scola	el marcau vegl	vitalisaziun dil marcau vegl
cuosts da tscheins integrai el preventiv dalla scola	cuosts da tscheins suppl. per novas localitads el marcau vegl	localitads vegnan libras per la scola (p.ex. zona d'emprender)
endrizzament per part nunadattau muort munconza da spazi	endrizzament surveseivel cun clar concept	niev era adattau per affons e carstgauns cun impediments
emprest e retuorn	+ diever sco «tierz spazi» (occurrenz, cuors, ...)	liug da sentupada attractiv niev era per famiglias, students e tourists
temps d'avertura fixau 8 uras ad jamna (sur 5 luvergis)	extender temps d'avertura fixau ad jamna + «Open Library»	attractivitat vegn alzada e la gruppa en mira extendida
WLAN restrenschiu	WLAN gratuit era per hosps	atgna reit
extradas per persuna CHF 8	extradas per persuna CHF 20-25	BiblioSuisse cussegla CHF 35
bass cuosts d'abonnament	cuosts d'abonnament + ca. 80 %	ex.: affons da CHF 15 sin CHF 25 carschi da CHF 30 sin CHF 50 famiglia da CHF 40 sin CHF 70
lavor d'uniun en paga l'ura	engaschament fix	
contribuziun visch.: CHF 22'000	contribuziun visch.: CHF 100'000	

Termins

Decisiun parlament communal

9 da mars 2022

Planisaziun e realisaziun renovaziun biblioteca

mars 2022 – zercladur 2023

Midada ella nova biblioteca

fenadur/uost 2023

Alla sesida dils 27 d'october 2021 ei il concept dalla nova biblioteca da scola e communal a Ilanz/Glion gia vegnius presentaus al parlament.

La suprastanza communal considerescha il basegns d'agir tier las localitads e resursas personalas dalla biblioteca sco urgents. La pusseivladad dil niev liug el marcau vegl da Glion ei ina schanza unica per augmentar l'attractivladad dalla biblioteca per il futur e per garantir ina purschida da biblioteca adattada per giuven e vegl.

Proposta

Sin fundament dallas explicaziuns precedentas fa la suprastanza communal las suandontas propostas al parlament:

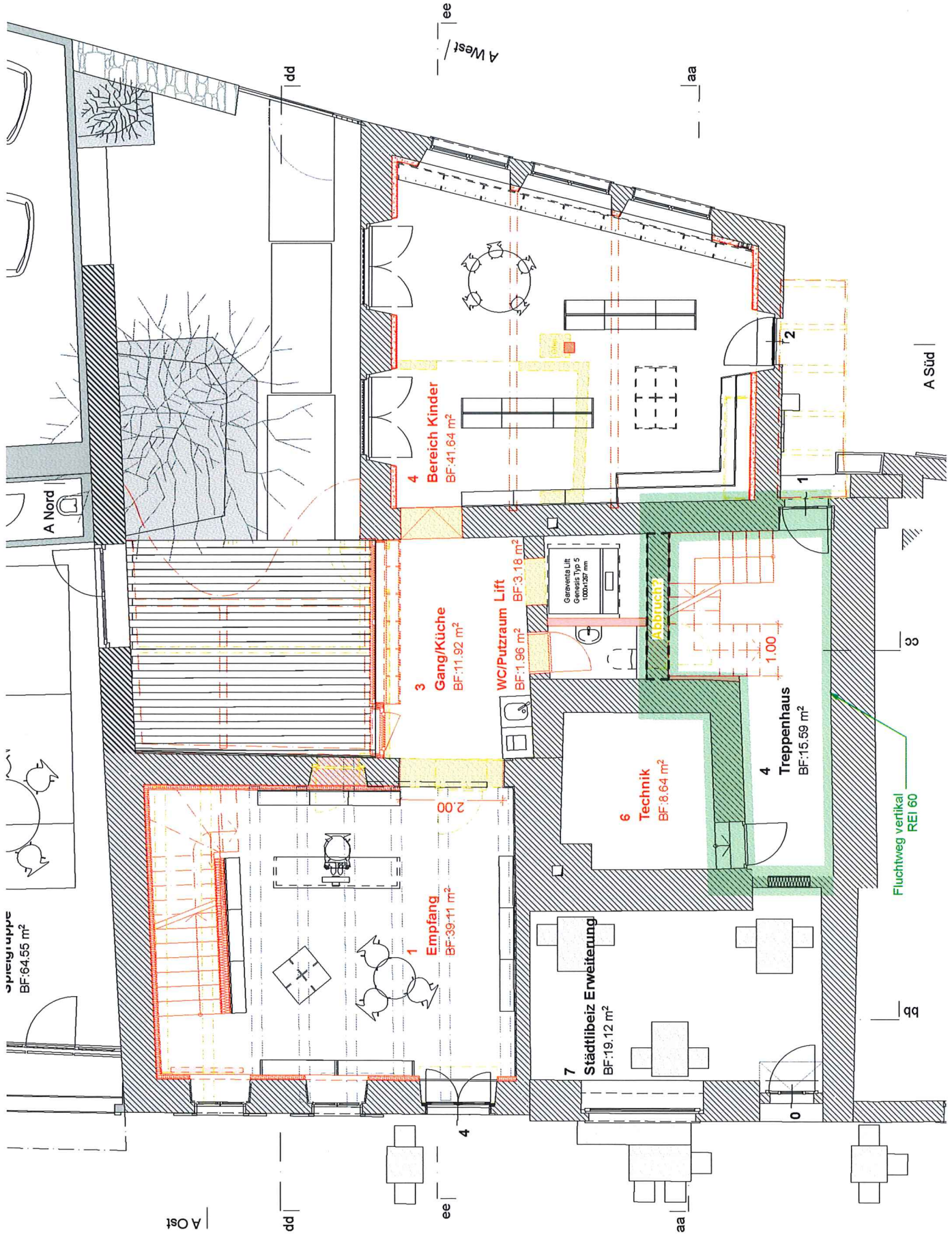
- d'entrar ella fatschenta;
- da conceder ina garanzia da deficit da 40'000 francs per il basegns unic d'endrizzament;
- d'approbar igl alzament dalla contribuziun annuala sin 100'000 francs.

Ilanz/Glion, ils 9 da fevrer 2022

Suprastanza communal Ilanz/Glion

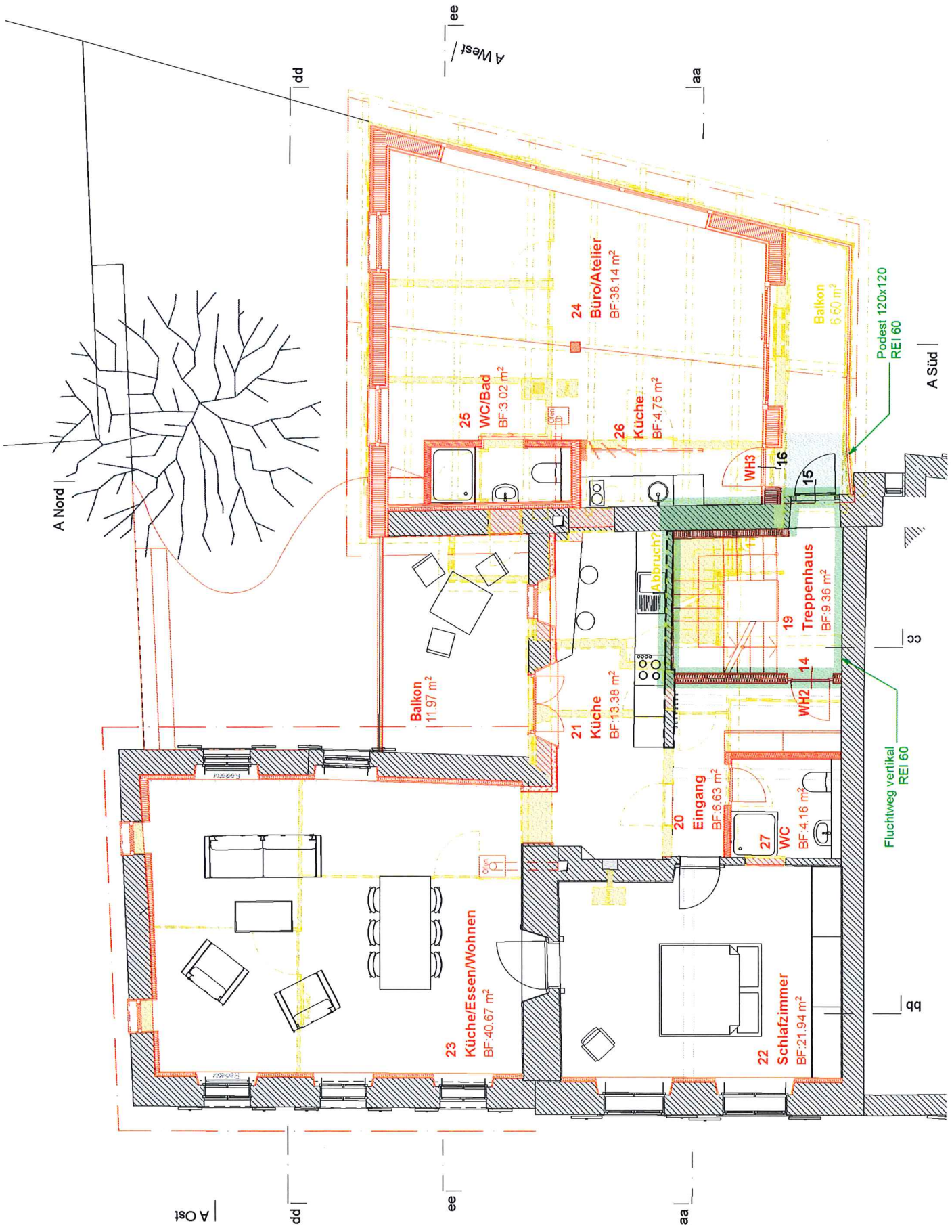

Situation MST. 1:500

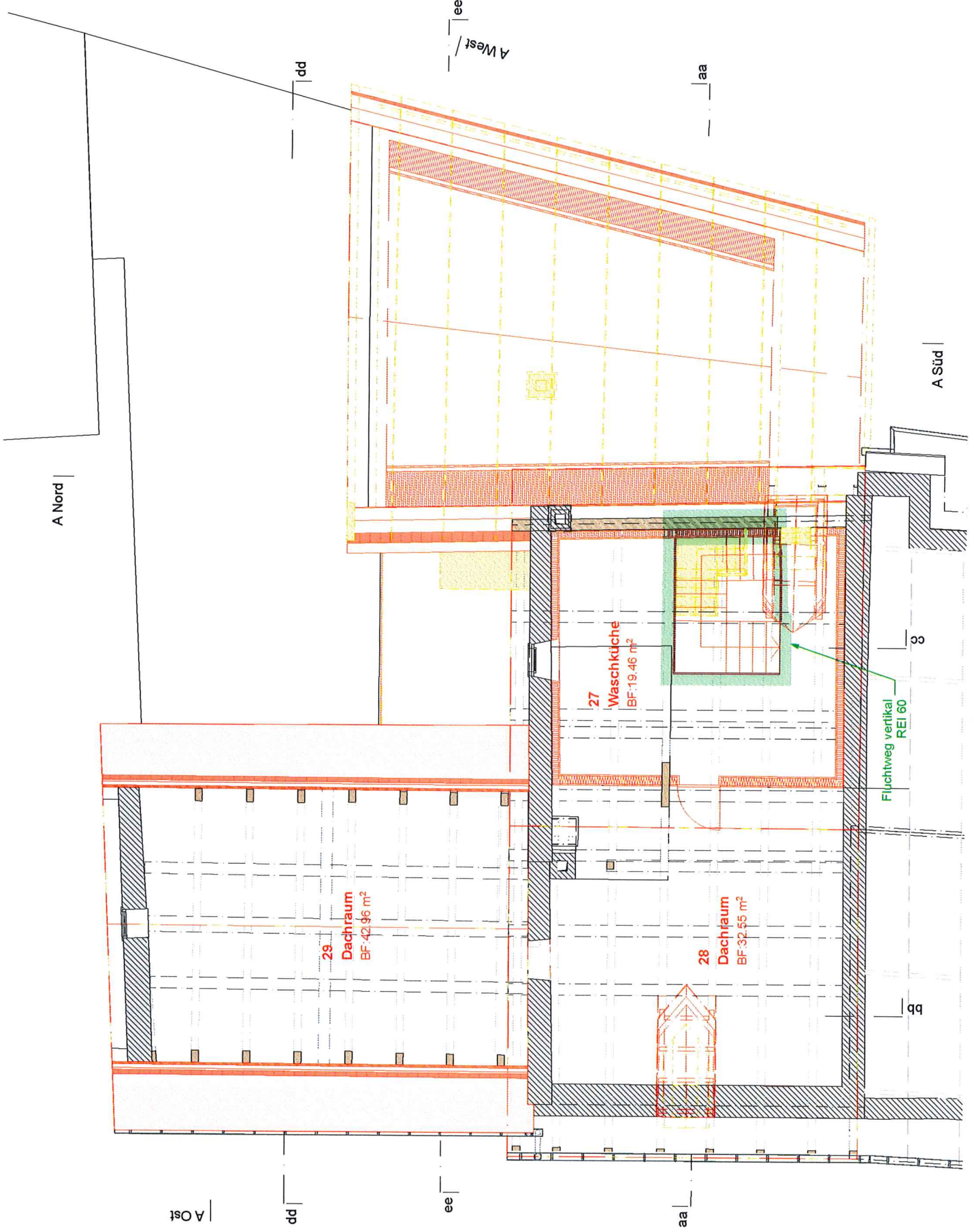

1 Obergeschoss MST. 1:100

2 Obergeschoss MST. 1:100

A Nord

A Ost

dd

A West
ee

aa

A Süd

29
Dachraum
BF: 42,96 m²

28
Dachraum
BF: 32,55 m²

27
Waschküche
BF: 19,46 m²

Fluchtweg vertikal
REI 60

cc

bb